

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
MICHAEL MALLIA**

Seduta ta' l-20 ta' Lulju, 2007

Avviz Numru. 41/2006

L-Onor. George Pullicino (ID 263464 M)

vs

Felix Agius (ID 340048M)

Il-Qorti,

Rat l-avviz ipprezentat mill-attur fid-9 ta' Frar, 2006 fejn talab lil din il-Qorti li tikkundanna lill-konvenut li prevja li l-artikolu intitolat "*Jaggredixxi lill-President tal-Bord tal-Pitkali Crates*" publikat f'pagna 7 tal-harga ta' 'Kulhadd' tal-5 ta' Frar 2006 – li taghha huwa l-Editur – huwa libelluz u malafamanti fil-konfront ta' l-attur billi jikkontjeni dikjarazzjonijiet foloz li ghandhom bhala skop li joffendu l-unur u l-fama tal-attur u li jesponuh ghar-redikolu tal-pubbliku; (2) li jhallas lill-attur dik is-somma li tiffissa din il-Qorti in linea ta' danni a tenur tal-Art 28 tal-Kap 248.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-Nota ta' l-Eccezzjonijiet tal-konvenut fejn eccepuxxa:

1. Illi l-eccipjent jeccepuxxi illi ghandu jigi ndikat, fl-ewwel lok, il-kapacita' tieghu li fiha gie ccitat l-istess konvenut.
2. Illi qabel xejn ghandu jigi ppruvat li l-istess Felix Agius fid-data li gie ppublikat l-artikolu huwa kien l-EDITOR tal-gurnal in kwistjoni.
3. Illi l-eccipjenti jeccepuxxi wkoll li l-artikolu ndikat huwa bbazat fuq verita' tal-fatti.
4. Illi l-artikolu de quo, minghajr pregudizzju a suespost jikkostitwixxi *'fair comment'* f'socjeta' demokratika.
5. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Semghet ix-xhieda bil-gurament.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha tal-kawza.

Ikkunsidrat:

Illi b'certifikat mahrug mill-“Press Register” il-konvenut Felix Agius huwa konfermat Editor tal-gazzetta “Il-Kullhadd” fil-5 ta' Frar 2006. Il-fatti li taw lok ghal din il-kawza huma s-segwenti: Bil-harga ta' l-edizzjoni tal-5 ta' Frar 2006 tal-gazzetta “Il-Kullhadd” gie ppublikat artikolu intestat *“Jaggredixxi lill-President tal-Bord tal-Pitkali Crates”* u magemb dan il-*“heading”* hemm ir-ritratt ta' l-attur. Fl-artikolu gie allegat illi l-attur wara li mar jaghmel spezzjoni fl-imhazen tal-Pitkali Crates wera oggezzjoni ghal mod kif kienu qeghdin jinhaslu l-kaxxi, kien hemm xi ghajjat u wara intervent ta' Joseph Farrugia l-Onorevoli Ministru qabad lil Farrugia minn ghonqu. Ta' dan l-attur qieghed isib oggezzjoni u jghid li gie malafamat peress li ma kienx minnu illi sar hekk.

L-attur xehed a fol 14 u qal illi meta mar fil-mahzen tal-Pitkali Crates beda jispezzjona l-kaxxi u sab illi dawna

kienu mahmugin minkejja li kienu ghadhom kemm ghaddew mill-magna tal-hasil. Jakkumpanjaw lill-Ministru kien hemm erba' ufficjali ohra, l-*“communications officer”* tad-dipartiment tieghu Ray Bezzina, d-Direttur ta' l-Agricoltura Tony Mifsud, il-Manager tal-Pitkalija Gejtu Schembri u c-*“Chief Security Officer”* Jimmy Vassallo. Fil-kors ta' l-ispezzjoni gie wkoll Peter Axisa l-President tal-Bord tal-Pitkali Crates akkumpanjat minn Direttur iehor Joseph Farrugia. Meta l-attur ipprova jispjega lis-Sur Farrugia dak li kien qieghed jigri fil-mahzen, Farrugia ma riedx jisma u hin minnhom insulta lill-istess Ministru, dar u beda jimxi l'barra, izda hawnhekk l-attur jirrikonoxxi li gibed il-hood ta' l-*“sports jacket”* illi kien liebes is-Sur Farrugia, izda nnega kategorikament illi qabdu minn ghonqu.

Ix-xhieda l-ohra li kienu qeghdin jakkumpanjaw lill-Ministru dak il-hin Ray

Bezzina, Tony Mifsud u Gejtu Schembri u Jimmy Vassallo kollha qalu bejn wiehed u iehor l-istess haga, illi kien hemm l-ghajjat fil-mahzen. Is-Sur Farrugia kien insolenti fil-konfront ta' l-attur u l-attur li gibed il-hood tas-Sur Farrugia huwa u hierieg 'l barra, izda kollha jichdu b'mod kategoriku li l-Ministru qabdu minn ghonqu.

Joe Farrugia, quddiem il-Qorti kkonferma din l-allegazzjoni meta xehed (fol 32) illi kien hemm hafna ghajjat gej min nahha tal-Ministru u meta wiegbu b'mod insolenti u dar biex johrog 'l barra jhoss gibda goffa minn wara *“kif dort nara lill-Ministru quddiemi u kien hawnhekk illi l-Ministru pogga jdejh ma' ghonqi”* Mark Anthony Micallef a fol 41 illi wkoll kien prezenti jiddeskrivi l-mossa tal-Ministru bhala *“jaghmillu idejh ma' ghonqu...”* L-unika wiehed illi ddeskriva certa vjolenza fl-agir tal-Ministru kien Mark Anthony Micallef wiehed mill-haddiema tal-post illi uza l-kliem *“il-Ministru hatfu minn ghonqu”*. Fil-kontrollzami tieghu s-Sur Farrugia kkonferma l-veracita' ta' l-artikolu ppubblikat mill-konvenut.

Ikkunsidrat:

Illi fl-eccezzjonijiet tieghu l-konvenut ecepixxa fost affarijiet ohra illi l-artikolu indikat huwa bbazat fuq il-verita' tal-fatti kif ukoll illi l-artikolu de quo jikkostitwixxi "*fair comment*" f'socjeta' demokratika. Jibda biex jinghad illi l-artikolu inkwistjoni ma fih l-ebda kummenti ta' xejn izda biss rapport fattwali ta' dak illi suppost gara l-pitkalija, ghalhekk fejn jirrigwarda l-eccezzjoni ta' "*fair comment*", il-Qorti ma jidhirliex li ghandha tidhol fil-konsiderazzjoni ta' din il-kwistjoni minhabba r-raguni gia moghtija u ghalhekk tillimita l-gudizzju taghha dwar l-eccezzjoni tal-verita' tal-fatti u cioe' illi dak illi gie riportat huwa sostanzjalment korrett u jirrifletti dak illi gara dakinhar.

Ikkunsidrat:

Illi rwol tal-partijiet fil-gbir tal-provi huma differenti. L-attur irid jipprova illi huwa gie malafamat b'xi agir tal-konvenut. F'dan il-kaz pubblikazzjoni f'gurnal lokali dwar agressjoni maghmula mill-attur. Stante n-natura pubblika tal-posizzjoni ta' l-attur, li ghandha tesprimi fiducja u onesta' fit-treggija ta' l-amministrazzjoni tal-pajjiz, allegazzjoni ta' aggressjoni fil-konfront tieghu tista' taghti lok ghal dawn il-proceduri. Ghalhekk kien jinkombi fuqu illi jidentifika lill-konvenut f'rabta ma' dak li gie ppubblikat u sa fejn dan ingurjah jew immalafamah. Dan l-attur ghamlu billi esebixxa c-certifikat mill-"*Press Registrar*" dwar l-identifikazzjoni tal-konvenut (fol 12), esebixxa kopja tal-pubblikazzjoni lamentata minn fejn jirrizulta r-rapurtagg malafamat fil-konfront tieghu.

Min nahha tal-konvenut kien jinkombi fuqu l-prova illi dak li ppubblika huwa sostanzjalment korrett, quindi illi huwa veru illi l-Ministru Pullicino kien aggressiv u li qabad lil Joseph Farrugia minn ghonqu.

Hawnhekk il-Qorti ssib konflitt serju ta' idejat. Min nahha ta' l-attur filwaqt li jikkonferma certa rabja li skond hu kienet gustifikata u li gibed il-hood ta' Joseph Farrugia bl-ebda mod ma jaccetta li qabad lis-Sur Farrugia minn ghonqu. Min nahha l-ohra l-provi illi tressqu filwaqt illi jikkonfermaw it-tensjoni li kien hemm fis-sala sforz l-ghajjat ta' l-istess ministru ma jikkonfermawx l-impressjoni

ta' vjolenza kif donnu jissuggerixxi l-artikolu inkwistjoni. L-istess Joseph Farrugia li suppost issubixxa l-aggressjoni jsemmi biss li l-Ministru pogga idejh ma' ghonqu. Dana huwa kkonfermat minn Mark Anthony Micallef a fol 41 fejn ukoll ighid li l-Ministru ghamel idejh ma' ghonq is-Sur Farrugia. Kif gia nghad, l-unika wiehed illi forsi ta element ta' vjolenza huwa Mark Anthony Micallef il-haddiem, illi xehed illi l-Ministru "hataf" lis-Sur Farrugia minn ghonqu.

Fil-kontro-ezami pero' s-Sur Farrugia a fol 49 jikkonferma l-veracita' tal-artikolu ppubblikat mill-konvenut. Ghalhekk anke f'dan is-sens hemm daqsxejn ta' konflitt bejn ix-xhieda tas-Sur Farrugia kif moghtija fil-Qorti u l-konferma tieghu ta' l-artikolu in toto. Quindi filwaqt illi l-Qorti lesta li tirrikonoxxi li dak il-hin kien hemm xi tensjoni fis-sala sforz ir-rabja ta' l-attur u xi ghajjat, huwa minnu li l-attur gibed il-hood tal-*"sports jacket"* tas-Sur Farrugia u forsi pogga jdejh ma' ghonqu. Dan id-dubju ma jwassalx f'ghajnejn il-Qorti ghall-estremi ta' vjolenza li donnu ried juri l-artikolu lamentat, li l-konvenut ghamel tieghu minghajr is-solitu kawtela ta' l-allegazzjoni tal-fatt ripurtat. Pero' m'huwiex daqshekk il-boghod minn dak li attwalment gara. Anke jekk titwarrab il-kwistjoni dwar il-qbid ta' l-ghonq tas-Sur Farrugia, l-fatt illi l-attur gibdu mill-hood jista' b'xi mod tigi nterpretata bhala forma ta' aggressjoni fuq is-Sur Farrugia. Ghalhekk f'dan l-istadju tqum il-kwistjoni jekk l-attur bhala persuna pubblika, Ministru tal-Gvern ta' Malta kellux jissaporti din il-kritika fil-mansjoni ta' l-operat tieghu.

Ikkunsidrat:

Illi l-Qorti fil-konsiderazzjonijiet taghha ma tistax ma taghmilx referenza ghall-kawza fl-ismjiet Lombardo and others vs Malta moghtija mill-*"European Court of Human Rights"* fl-24 ta' April 2007 partikolarment dwar il-limiti ta' tolleranza illi ghandu jissaporti politikant. Fost affarijiet ohra l-Qorti qalet *"the court recalls that the limits of acceptable criticism are wider as regards a politician as such than as regards a private individual. Unlike the latter, the former inevitably and knowingly lay themselves open to close scrutiny of their words and deeds by*

journalists and the public at large, and they must consequently display a greater degree of tolerance". Hawnhekk il-Qorti ghamlet referenza ghal kawzi Lingens vs. Austria u ohrajn kif riportati fl-istess gudikat u jkompli jghid *"Moreover, the limits of permissible criticism are wider still with regard to the government than in relation to a private citizen or even a politician".*

Dan ifisser quindi illi hemm tlett livelli ta' tolleranza ghal kritika, l-*"private citizen"*, il-politikant u l-istat. B'dan ta' l-ahhar b'referenza ghal Kunsill Lokali *"...should be expected to display a high degree of tolerance to criticism."* Ghalhekk il-livell ta' tolleranza ghal kritika ta' politikant huwa inqas ghal dak li huwa livell ta' serjeta' fil-konfront ta' stat jew *"an elected political body"*. Pero' l-istess gudikat ighallem li mhux il-kritika kollha trid tigi tollerata b'sens wiesa' mill-politikant jew persuna pubblika, izda biss dik li tirrigwarda *"information and ideas on all matters of public interests."*

Fil-fatt il-Qorti tkompli tghid *"..That the press fulfils an essential function in a democratic society. Although it must not overstep certain bounds, particularly as regards the reputation and rights of others, its duty is nevertheless to impart – in a manner consistent with its obligations and responsibilities – information and ideas on all matters of public interest."*

Filwaqt illi l-Qorti ma jidhrilhiex illi l-kondizzjoni tal-kaxxi fil-Pitkalija jikkostitwixxu f'xi haga ta' materja ta' interess pubbliku, l-agir tal-Ministru speċjalment meta jigi allegat aggressjoni da parti tieghu hija kwistjoni ta' interess pubbliku, li allura jorbot lill-gurnalist li jagixxi *"in good faith in order to provide accurate and reliable information in accordance with the ethics of journalism"* (ara s-sentenza fuq imsemmija). Filwaqt illi l-Qorti mhijiex fil-posizzjoni li tiggudika l-animu ta' l-awtur ta' l-artikolu, dan ta' l-ahhar zgur li ma jipprovdix *"accurate and reliable information"* ta' dak li verament gara dakinhar tal-mawra tal-Ministru fil-Pitkalija tal-Gvern, ghad li jista' jitqies bhala *"borderline case"* peress illi l-gbid tal-hood tal-*"sports jacket"* tas-Sur Farrugia jista' jitqies fih inniffsu bhala att ta' aggressjoni,

Kopja Informali ta' Sentenza

izda mhux fil-livelli li ppruvat turi l-artikolu lamentat. Il-Qorti ghalhekk sejra tqis dan il-fatt bhala mitigazzjoni fl-ghoti tad-danni.

Ghal dawn il-motivi,

Il-Qorti taqta' u tiddeciedi illi tilqa' t-talba ta' l-attur u tiddikjara illi l-artikolu intitolat "*Jaggredixxi lill-President tal-Bord tal-Pitkali Crates*" ppubblikat f'pagna 7 tal-harga ta' 'Kulhadd' tal-5 ta' Frar 2006 – li taghha l-konvenut huwa l-Editur – huwa libelluz u malafamanti fil-konfront ta' l-attur billi tikkontjeni dikjarazzjonijiet foloz li ghandhom bhala skop li joffendu l-unur u l-fama ta' l-attur u li jesponuh ghar-redikolu tal-pubbliku.

U tikkundanna lill-konvenut li jhallas lill-attur in linea ta' danni a tenur tal-Artikolu 28 tal-Kap 248 is-somma ta' mitejn lira Maltin (Lm200).

Bl-ispejjez kontra l-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----